

FURUBYS FÖRSTA ORGANIST

Sommaren 2015 skulle det vara kyrkogårdsvandring i Furuby. Här ligger Organist P O Hahn begravd. Har vi något att berätta om honom?

Frågan ledde till kontakter med Harald Leandersson, Furuby, Magnus Gustafsson, Värends Nöbbele och Vadstena Landsarkiv.

Hanagården i Furuby lär ha fått sitt namn efter en kyrkomusiker i församlingen. För många år sedan fick jag höra talas om en koralbok, som denne kantor Hahn skulle ha skrivit. Fanns den någonstans i kyrkan? Jag letade på alla ställen jag kunde tänka mig: Undangömda skåp, på kyrkvinden, i tornet. Det fanns många gamla böcker, men ingen koralbok. Jag frågade prästen, som då bodde i prästgården, om boken måhända fanns i arkivets kassavalv. Där fanns den inte. Ett par gånger till kom det folk och påstod, att det skulle finnas en sådan bok här. Jag erkänner att jag tvivlade på saken. Det var då det hände!

Jag blev upprörd av Ingrid Olsson från Bjärred, och hon frågade om koralboken. Jag berättade om mitt fåfänga sökande. Arkivet som funnits i Furuby finns inte där längre. En del har flyttats in till Växjö, det mesta har flyttats till Landsarkivet i Vadstena. Detta berättade jag för Ingrid, och för att verka lite uppmuntrande sa jag:
– Den kanske finns i Vadstena.

Inte för att jag trodde på det, men man kan alltid kosta på sig en snäll osanning.

Det var bara det, att min gissning var sann. Ingrid sökte i Vadstena, och hon fann koralboken! Jag fick ett mycket intressant och vänligt brev, och jag tar mig friheten att återge en del av hennes brev.

”Nu ska jag äntligen infria mitt löfte om att berätta vad jag hittat om Furubys förste kantor. Dina tips ledde till att jag hittade den koralbok som skrevs av Furubys förste

Här sitter Viola på Landsarkivet i Vadstena och håller i en koralbok, skriven 1763 av Elias Adamsson Hahn, Furuby socken.

kantor, Elias Adamsson Hahn född 1737.

Enligt ett sockenstämmoprotokoll från 29 december 1759 tillfrågades församlingen i Furuby om de kunde tänka sig att anställa en ung man vid namn Elias Hane, född 1737, som klockare och organist. Församlingen sa ja och det blev bestämt att han skulle få en årlig lön på ”a quarter of a bushel of grain”* av varje hushåll i församlingen.

Elias Adamsson Hahn, f 1737 fortsatte som organist till 1795 då hans son Per Olof, född 1773, tog över. 1763 gav Elias ut en koralbok, som idag finns på Landsarkivet i Vadstena.

Boken har gamla bruna pärmar, är 4-5 cm tjock, daterad 1763 och på första sidan står präntat titel och att den ”tillhör Elias Adamsson Hahn”. Lägga märke till att titeln inte fått plats på första raden utan bokstäverna ”ken” har skrivits på andra raden!

Elias var min morfars morfars far och det var mycket roligt att jag hittade boken.

Tack för hjälpen!

Ingrid Olsson”

* Uppgiften är hämtad från en amerikansk släktforskningssida på Internet. På sockenstämman var det ”en kvarts skäppa säd” från varje gård.

Harald Leandersson

TVÅ KORALBÖCKER

Men, det visade sig finnas två koralböcker i Vadstena från Furuby! Dels den som är daterad 1763 och skriven av Elias Adamsson Hahn, dels en äldre där de första sidorna saknas. Man får förmoda att Elias använde den boken, när han 1759 började sin organistbana, tills han skrev sin egen 1763.

Det är i princip samma psalmer som är nedtecknade i båda böckerna. Nu har jag

själv hållit i böckerna! Notskriften förstod jag mig inte på, så kopior på några sidor skickades till Magnus Gustafsson. Han berättade att han just håller på att ge ut en ny bok om koraler och kände inte till de här koralböckerna. Tre av psalmerna kommer att vara med i hans nya bok!

Notskriften har Magnus översatt från fransk diskantklav till dagens notsystem.

När Furuby gamla kyrka revs, såldes den i delar. Det enda som är bevarat är taket, som återfinns i den så kallade orgelsalen på muséet i Växjö. Orgeln såldes till en person i Hovmantorp, vilken bekostade sin spritförtäring genom att sälja orgelpiporna.

Viola Ek

Här återges utdrag ur sockenstämmoprotokoll med något moderniserad stavning.

Furuby CI:2 1726-1771

Sid 250, 1758 den 8 oktober hölls allmän sockenstämma i Furuby församling.

§1:

Föredrog Pastor loci, hursom Häradsböfvingen välbetrodde herr Per Unge, till Guds namns ära

och dess lovs förökande i församlingen beställt ett orgelwärl för 600 Riksdaler silvermynt, att insättas uti Furuby kyrka nästkommande sommar. ---

Vill för sin del till orgelwärlket avbetalande giva 300 riksdaler silvermynt, utom nödigt sågvirke och orgelbyggarens underhållande med mat och dricka vid arbetets förfärdigande. Församligen och kyrkan erlägger resten av den förackorderade summan 300 Riksdaler silvermynt.

Sid 258, 1759 den 9 december på församlingens allmänna sockenstämma.

§1:

Förekallades Orgelbyggaren Mäster Axtelius och frågades vad han i skäligt arvode äskade för det han sistlidne sommar bestyrt om kyrkobyggnaden, varpå han framgav en räkning där han begärde 84 Riksdaler silvermynt och som hans flit och idoghet under påstående kyrkoarbete alltid rönts och visats sig. Ty blev honom erbjudit 80 Riksdaler silvermynt, varmed han sig nöjd förklarade.

§6:

Tillfrågades församlingen om de vilja till organist och klockare antaga unga drängen

Elias Hane, som några gånger låtit sig höra på orgelwärlket?

Härtill svarades ja och beslutades att han nu skall af varje gård i år njuta 1/4 skäppa säd.

Furuby CI:3 (1772-1779)

Sid 123, 1792 den 2 december hölls allmän sockenstämma i Furuby församling.

§3:

Anmälte organisten och klockaren Elias Hahn att sedan han nu uti något över 34 år tjänt vid församlingen, begynner bliva gammal och trötter vid en så ständig uppspassning, som vid dessa bägge sysslors bestridande fordras, att han finner sig nödsakad begära bliva entledigad ifrån dessa sysslor, och anhöll tillika i all ödmjukhet hos församlingens respektive och bedervärde invånare att de i hans ställe nu till organist och klockare antaga hans son Peter Olof emot det att han förrättar båda sysslorna för samma lön och arvode som fadern innehaft. Pastor tillfrågade samtliga församlingens invånare vad de härtill svara ville, då alla svarade att de var alldeles nöjda att till organist och klockare antaga unga Peter Olof Hahn.